

INGLIZ TILI DARSLARIDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING AFZALLIKLARI

Ashurov Jahongir Abdisattorovich

Toshkent Davlat Yuridik Universiteti, Xorijiy tillar kafedrasida o'qituvchisi.

Nosirova Difuza Nabiyevena

Andijon viloyati Yuridik texnikumi yuristlar uchun xorijiy til o'qituvchisi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada O'zbekiston Respublikasida ingliz tili darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari yoritilgan. Globallashuv jarayonida hayotimizni axborot texnologiyalarsiz tasavvur qilish qiyin. Ingliz tilini o'rganish va o'qitish jarayonida undan unumli foydalanishning eng samarali usullardan hisoblanadi.

***Kalit so'zlar:** ingliz tili, axborot texnologiyalari, usullar, metodlar, samaradorlik.*

ABSTRACT

This article highlights the advantages of using information technologies in English language classes in the Republic of Uzbekistan. In the process of globalization, it is difficult to imagine our life without information technology. It is considered to be one of the most effective ways to use it effectively in the process of learning and teaching English.

***Key words:** English language, information technologies, methods, methods, efficiency.*

KIRISH

Ta'limda axborot texnologiyalaridan foydalanish axborot jamiyati rivojlanishining muhim yo'nalishlaridan biridir. Bunday sharoitda ta'lim o'quvchilarda yangi ko'nikmalarni - bu zamonaviy ta'limga moslashish va o'zini topish qobiliyatini, mustaqil ravishda ma'lumot to'plash, tahlil qilish, umumlashtirish va boshqa odamlarga etkazish, yangi texnologiyalarni o'zlashtirish qobiliyatini rivojlantirishi kerak [1]. O'quvchilarning mustaqil ishlariga, o'qitishning jamoaviy shakllariga, zarur ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltirilgan ta'lim jarayonining yangi modelini hayotga tatbiq etish davr talablariga adekvat javobdir. Ta'lim jarayonida axborot texnologiyalaridan faol foydalanish ushbu transformatsiyada katta rol o'ynashi kerak, chunki:

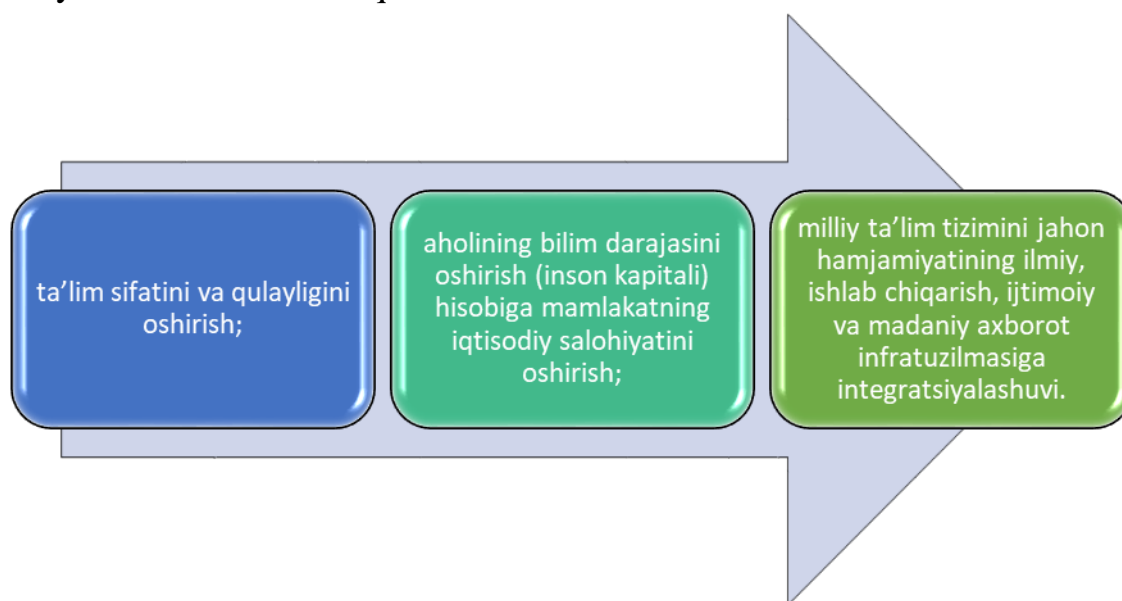
✓ Axborot texnologiyalaridan ni o'rganish va o'quv jarayonida qo'llash talabalarga zamonaviy jamiyatda hayot va mehnat faoliyati uchun zarur bo'lgan ko'nikma va malakalarni olish imkonini beradi;

- ✓ axborot texnologiyalaridan ta'lim sifatini oshiradigan o'qitishning yangi shakl va usullarini ishlab chiqishda samarali vosita hisoblanadi;
- ✓ axborot texnologiyalaridan keng foydalanish ta'limning ochiqligini oshirish, uzluksiz ta'limdan - ta'limga (Life Long Learning - LLL-paradigma) o'tish, axborot jamiyati va bilimga asoslangan iqtisodiyot rivojlanish sharoitlariga doimiy moslashishni ta'minlash uchun sharoit yaratadi [3].

MUHOKAMA VA NATIJALAR

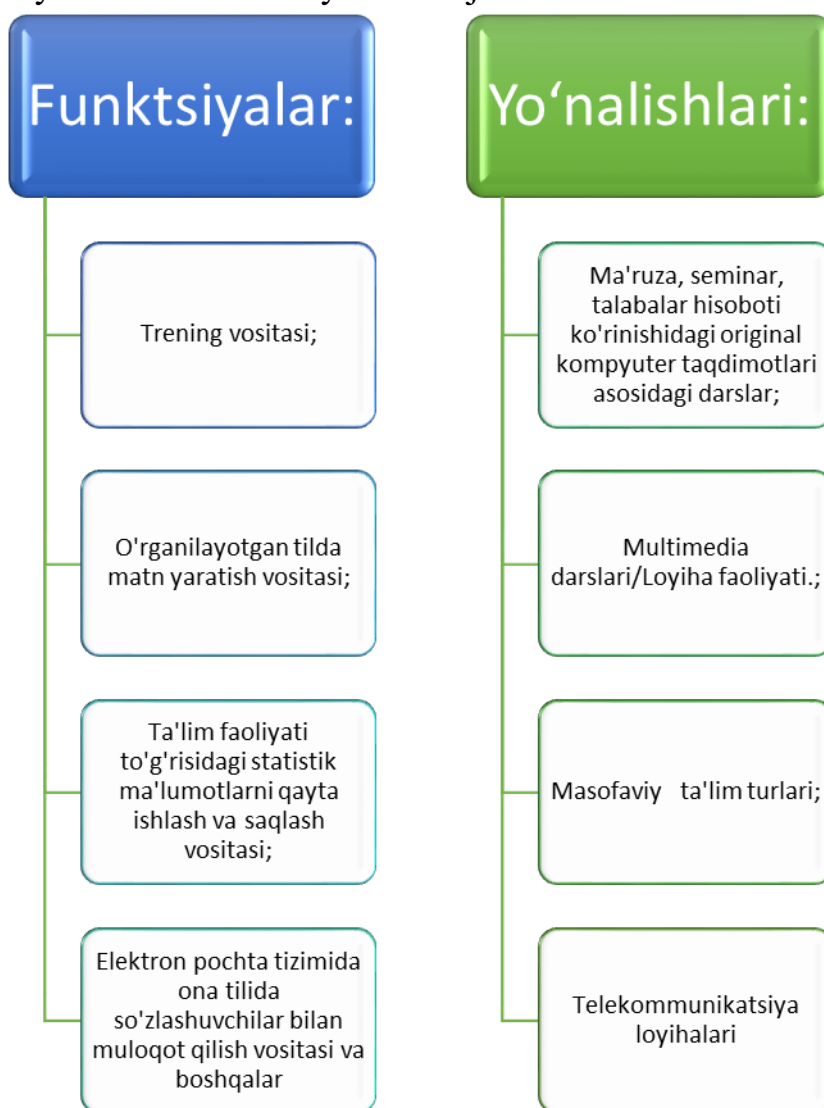
O'z-o'zidan o'rganishga qiziqishni oshirishga yordam beradigan axborot texnologiyalari bilan ishlashning yangiligi emas, balki o'quv topshiriqlarini taqdim etishni qiyinchilik darajasiga ko'ra tartibga solish, to'g'ri qaror qabul qilishni rag'batlantirish ham motivatsiyaga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Axborot texnologiyalaridan foydalanadigan o'qitish tizimining an'anaviy tizimidan tubdan farqi uning texnologik bazasida, kompyuter va kommunikatsiya texnologiyalarining yuqori salohiyatini ro'yobga chiqarishdadir. Bu bizga ta'limning ba'zi asosiy muammolarini hal qilish imkonini beradi:

Zamonaviy ta'limda xorijiy tillarini o'qitish sohasidagi yangilanish jarayonlari o'qituvchilarga darslik va boshqa o'quv qo'llanmalarini mustaqil tanlash huquqi va imkoniyatini beradigan vaziyatni yaratilmoqda. Zamonaviy o'qituvchi ingliz tilini o'qitishdagi mavjud vaziyatni tahlil qilish, ta'lim jarayonida axborot texnologiyalardan samarali foydalanish foydasiga muayyan uslubiy tizim doirasidagi faoliyatni qat'iy tartibga soluvchi tayyor uslubiy "retseptlar" dan voz kechadi. O'qituvchining vazifasi har bir talaba uchun amaliy tilni o'zlashtirish uchun sharoit yaratish, har bir o'quvchiga o'z faolligi va ijodkorligini namoyon etish imkonini beradigan o'qitish usullarini tanlashdir. O'qituvchining vazifasi xorijiy tillarini

o'qitish jarayonida talabaning kognitiv faoliyatini faollashtirishdir. Hamkorlikda o'qitish, loyiha asosidagi yangi usullar, axborot texnologiyalaridan foydalanish, internet resurslari kabi zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'limga shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni amalga oshirishga yordam beradi, bolalarning qobiliyatlari, ularning darajasini inobatga olgan holda ta'limni individuallashtirish va differentsiallashtirishni ta'minlaydi. Zamonaviy texnologiyalar, shubhasiz, axborot texnologiyalari bo'lib, ular an'anaviy usullarga nisbatan bir qator afzalliklarga ega. Kompyuterda o'qitish juda katta motivatsion salohiyatga ega. Kompyuter - bu o'qituvchi tomonidan o'quv jarayonida qo'llaniladigan vosita bo'lib, u xorijiy tillarini o'qitish jarayonida turli funktsiyalarni bajarishi mumkin:

Shunday qilib, axborot texnologiyalari ingliz tilini o'qitish jarayonini imkon qadar real sharoitlarga yaqinlashtiradi. Kompyuterlar yangi axborotni idrok etishi, ma'lum bir usulda qayta ishlashi va qarorlar qabul qilishi, kerakli ma'lumotlarni eslab qolishi, harakatlanuvchi tasvirlarni takrorlashi, nutq sintezatorlari, videomagnitofonlar, magnitafonlar kabi texnik o'qitish vositalarining ishlashini

boshqarishi mumkin [2]. Axborot texnologiyalari o'qituvchilarning o'rganishni individuallashtirish va ingliz tilini o'qitishda talabalarning kognitiv faolligini oshirish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi va ularga o'quv jarayonini o'quvchilarning individual xususiyatlariga maksimal darajada moslashtirishga imkon beradi. Har bir talaba o'z ritmida ishlash imkoniyatini oladi, ya'ni o'zingiz uchun materialni assimilyatsiya qilishning optimal hajmi va tezligini tanlash. Ingliz tili darslarida kompyuterlardan foydalanish o'quv jarayonining intensivligini sezilarli darajada oshiradi. Axborot texnologiyalarda o'qitish bilan an'anaviy o'qitish sharoitida bir vaqtning o'zida bajarilganidan ko'ra ko'proq miqdordagi material so'riladi. Bundan tashqari, kompyuterdan foydalanganda material yanada qattiqroq so'riladi. Uslubiy jihatdan, ingliz tili darslarida axborot texnologiyalari bilan ishlash shakllari har xil bo'lishi mumkin: yangi materialni o'zlashtirish yoki uni o'quv dasturlari yordamida mustahkamlash, insholar, taqdimotlar, diktantlar yozish, murakkab matnlar bilan ishlashda tarjimon dasturlaridan foydalanish, ingliz tilida savodxonlik va imloni tekshirish, so'z boyligini to'ldirish va grammatik materialni o'zlashtirishni tekshirish uchun o'quv dasturlari [3].

Axborot texnologiyalari, shuningdek, o'quv jarayonini har tomonlama (joriy, bosqichli, yakuniy) nazorat qilishni ta'minlaydi. Nazorat, ma'lumki, ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, talaba va o'qituvchi o'rtasidagi fikr-mulohaza sifatida xizmat qiladi. Talabalarning bilim sifatini nazorat qilish uchun kompyuterdan foydalanganda baholashda katta yutuqlarga erishiladi. Bundan tashqari, axborot texnologiyalari o'qish vaqtini sezilarli darajada tejashga yordam beradi, chunki barcha talabalarning bilimlari bir vaqtning o'zida tekshiriladi. Bu esa o'qituvchiga o'quvchilar bilan ishlashning ijodiy jihatlariga ko'proq e'tibor qaratish imkonini beradi. Axborot texnologiyalarining yana bir afzalligi – ta'lim jarayonida statistik ma'lumotlarni to'plash qobiliyatidir. Statistik ma'lumotlarni (xatolar soni, to'g'ri/noto'g'ri javoblar, yordam so'rovlari, individual topshiriqlarga sarflangan vaqt) tahlil qilib, o'qituvchi o'quvchilar bilimni rivojlantirish darajasi va sifatini baholaydi [2]. Axborot texnologiyalar ingliz tili darslarida talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etish uchun ham qulay imkoniyatlar yaratadi. Talabalar kompyuterdan individual mavzularni o'rganish va o'z bilimlarini o'z-o'zini tekshirish uchun foydalanishlari mumkin. Bundan tashqari, kompyuter eng sabrli o'qituvchi bo'lib, u har qanday topshiriqni kerak bo'lganda takrorlashi, to'g'ri javobga erishishi va pirovardida mashq qilinayotgan mahoratni avtomatlashtirishi mumkin.

Axborot texnologiyalarga asoslangan o'quv dasturlari an'anaviy o'qitish usullariga nisbatan juda ko'p afzalliklarga ega. Ular sizga nutq faoliyatining har xil turlarini o'rgatish va ularni turli kombinatsiyalarda birlashtirishga imkon beradi, til

hodisalarini tushunishga yordam beradi, lingvistik qobiliyatlarni shakllantirish, kommunikativ vaziyatlarni yaratish, til va nutq harakatlarini avtomatlashtirish, shuningdek, talabalarning individual yondashuvini va intensivligini ta'minlaydi [2].

AXBOROT TEXNOLOGIYALARI YORDAM BERADI:

o'quv jarayonini o'quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini namoyon etishiga yordam beradigan yangi, ilgari mavjud bo'lmagan materiallar bilan ta'minlash;

passiv tinglovchilarni jalb qilish;

amaliy mashg'ulotlarni ko'proq ko'rgazmali qilish;

o'quvchilarni material bilan mustaqil ishlashga o'rgatish;

tezkor fikr bildirish; javobdan qo'rqish kabi salbiy psixologik omilni olib tashlash;

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash kerakki, axborot texnologiyalaridan foydalanishning shubhasiz afzalligi o'qituvchi va talabaning izlanish va ijodiy faoliyati usullariga o'tishdir. Bu tilning shakllanishi va rivojlanishiga ta'sir qiladi o'quvchilarning malakalarini, tinglash, gapirish, o'qish malakalarini shakllantirish, yozishni takomillashtirish, ijodiy, ijtimoiy faol shaxsni tarbiyalash. Axborot texnologiyalaridan foydalanish o'qituvchini kundalik ishning muhim qismidan, masalan, individual topshiriqni bajarishni tekshirishdan ozod qilish imkoniyatini beradi: mashqlar, frontal so'rov, katta hajmdagi lingvistik materialni taqdim etish. Shuningdek, axborot texnologiyalaridan foydalanish darsni jozibador va chinakam zamonaviy qiladi, o'qitish individuallashtiriladi, nazorat va xulosalar ob'ektiv va o'z vaqtida amalga oshiriladi. Zamonaviy sharoitda xorijiy tillarini o'qitish jarayoniga tobora yuqori talablar qo'yilmoqda. Axborot hajmi tezlik bilan o'sib bormoqda va ularni saqlash, uzatish va qayta ishlashning zamonaviy usullari endi samarali emas. Kompyuter texnologiyalari esa ta'lim samaradorligini oshirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

ADABIYOTLAR (REFERENCES)

1. Akhmedova, M. (2023). Peculiarities of teaching Russian as a foreign language in the online system in Uzbekistan. Solution of social problems in management and economy, 2(10), 12-17.

2. Ikramova X. M. (2021). Chet tili darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanish. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 1 (4), 885-890.
3. Расулова А.В. Интернет учит новый язык // Компьютерра. – 2023. – № 27–28. – С. 36–39.
4. Sharifa, U. (2023). THE NEED TO USE DIGITAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION. *Open Access Repository*, 10(1), 148-150.
5. Gulamovna, U. S. Improving speech competence of students in uzbek language lessons. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(12), 278-284.
6. Усмонова, Ш. Г. (2022). АДАБИЁТ ДАРСЛАРИДА МИЛЛИЙЛИК ВА ИНСОНПАРВАРЛИК ҒОЯЛАРИНИНГ КУЙЛАНИШИ. *Central Asian Academic Journal of Scientific Research*, 2(5), 19-24.
7. Gulamovna, U. S. (2023). О ‘ЗБЕК ТИЛИНИНГ СОҲАДА ҚО‘ЛЛАНИШИ ДАРСЛАРИДА СТИЛИСТИКАНИНГ О‘РНИ. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 3(4), 280-284.
8. Усманова, Ш. Г. (2023). РОЛЬ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПОВЫШЕНИИ ДУХОВНОСТИ УЧАЩИХСЯ НА ЗАНЯТИЯХ ПО УЗБЕКСКОМУ ЯЗЫКУ. *International journal of advanced research in education, technology and management*, 2(4).
9. Nabiyevna, N. D. (2023). Quality Education is the Foundation of Our Future. *Web of Synergy: International Interdisciplinary Research Journal*, 2(2), 229-233.
10. Nabiyevna, Nosirova Dilfuza. "Validity of Problems of Intercultural Communication in the Modern Conditions." *Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture* 4.3 (2023): 34-39.
11. Nabiyevna, N. D. (2023). Validity of Problems of Intercultural Communication in the Modern Conditions. *Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture*, 4(3), 34-39.
12. Nabiyevna, N. D., & Sobirovna, K. N. (2022). IMPORTANCE OF MODERN METHODS IN LEARNING FOREIGN LANGUAGES. *Conferencea*, 46-48.
13. Nosirova, D. N. (2022). FAN, IQTISODIYOT VA TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR, SUN'IY INTELLEKT. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(5-2), 923-927.
14. Nosirova, D. N. (2023). YOSHLAR O'RTASIDA JINOYATCHILIKNING OLDINI OLISH VA UNGA QARSHI KURASHISH. *Scientific progress*, 4(2), 141-144.

15. Nabiyevna, N. D. (2023). Human Value and the Future of Our People Depend on Quality Education. *World of Science: Journal on Modern Research Methodologies*, 2(3), 14-18.